

"Dusty", the Woman, the Snake and All that Jazz...

Rashi

(21) וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים תְּרַדְמָה. פֶּשֶׁה־כִּיָּאֵן הַכִּיָּאֵן לְפָנָיו כֹּל מִיּוֹן וּמִיּוֹן זָכַר וַיִּקְבְּהָ, אָמַר, לְכֹלֵם יֵשׁ בְּן זֹהָ וְלִי אֵין בְּן זֹהָ, מִיָּד "וַיִּפֹּל": מִצְלָעוֹתָיו. מִסְטְרָיו. כְּמוֹ "וְלִצְלַע הַמִּשְׁכָּן" (שְׁמוֹת כו:כ), זֶה שְׁאָמְרוּ (בְּרֻכּוֹת ס"א ע"א), שְׁנֵי פְרָצוּפִים נִבְרָאוּ: (24) עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ. רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמְרַת בֶּן, לְאִסּוּר עַל בְּנֵי נָח אֵת הָעֲרִיּוֹת: לְבִשָּׁר אֶחָד. תּוֹלֵד נוֹצֵר עַל יְדֵי שְׁנֵיהֶם, וְשֵׁם נַעֲשֶׂה בְּשָׂרָם אֶחָד: -פֶּרֶק 3 - (1) וְתִנְחָשׁ תִּיהֶ עֵרוֹם. מַה עֲנִין זֶה לְכֹאֵן, תִּיהֶ לֹא לְסִמּוּךְ "וַיַּעַשׂ לְאָדָם וְלֵאשֶׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבְּשֵׁם" (לִקְמוֹן פֶּסוּק כ"א), אֵלֶּא לְלַמְּדֵךְ מֵאִיזוֹ עֲצָה קִפִּין הַנְּחָשׁ עֲלֵיהֶם, רָאָה אוֹתָם עֵרוֹמִים וְעִסּוּקִים בְּתִשְׁמִישׁ לְעֵין כֹּל וְנִתְאַוָּה לָהּ: עֵרוֹם מִכֹּל. לְפִי עֲרָמְתוֹ וְגִדְלָתוֹ הִיתָה מִפְּלָתוֹ, "עֵרוֹם מִכֹּל", "אֲרוּר מִכֹּל" (לִקְמוֹן פֶּסוּק יד:ב"ר י"ט:א): אָף כִּי אָמַר וְגוֹמַר. שְׁמָא אָמַר לָכֶם "לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל וְגוֹמַר", וְאָף עַל פִּי שְׂרָאָה אוֹתָם אוֹכְלִים מִשְׂאֵר פְּרוֹת, הִרְבָּה עֲלֶיהָ דְבָרִים כְּדִי שֶׁתִּשְׁכַּח וַיִּבֹא לְדַבֵּר בְּאוֹתוֹ הָעֵץ: (3) וְלֹא תִנְעוּ בוֹ. הוֹסִיפָה עַל הַצּוּוִי לְפִיכֵךְ בָּאָה לִידֵי גִרְעוֹן, הוּא שְׁנֵאָמַר "אֵל תּוֹסֵף עַל דְּבָרָיו" (מִשְׁלֵי ל':ו) (4) לֹא מוֹת תְּמוֹתוֹן. דְּחִפָּה עַד שְׁנִגְעָה בוֹ, אָמַר לָהּ, כִּשְׁם שְׂאִין מִיתָה בְּנִיגְעָה, כֵּךְ אֵין מִיתָה בְּאִכְלָה (ב"ר י"ט:ג): (5) כִּי יוֹדַע. כֹּל אֲמֵן שׁוֹנֵא אֵת בְּנֵי אֲמִנוֹתוֹ, מִן הָעֵץ אֶכֶל וּכְרָא אֵת הָעוֹלָם (ב"ר י"ט:ד): וְהִייתֶם בְּאֱלֹהִים. יוֹצְרֵי עוֹלָמוֹת: (ז) וְתִפְקַחְנָה וְגוֹמַר. לְעֲנִין הַחֲכִמָּה דְבַר הַכְּתוּב, וְלֹא לְעֲנִין רְאִיָּה מִמֶּשׁ, וְסוֹף הַמִּקְרָא מוֹכִיחַ: וַיִּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּים הֵם. אָף הַסּוּמָא יוֹדַע כִּשְׁהוּא עֵרוֹם, אֵלֶּא מַהוּ "וַיִּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּים הֵם", מוֹצֵה אַחַת הִיתָה בְּיָדָם וְנִתְעַרְמְלוּ הִימְנָה (ב"ר י"ט:ו): עֲלָה תְּאֻנָּה. הוּא הָעֵץ שְׂאֶכְלוּ מִמֶּנּוּ, בְּדָבַר שְׁנִתְקַלְקְלוּ בוֹ נִתְקַנְנוּ, אֶבֶל שְׂאֵר הָעֲצִים מִנְעוּסִים מִלְּטוֹל עֲלֵיהֶם, וּמִפְּנֵי מַה לֹּא נִתְפָּרְסִם הָעֵץ, שְׂאִין הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הַפִּין לְהוֹנוֹת בְּרִיָּה, שְׁלֹא יִכְלִימוּהָ וַיֹּאמְרוּ, זֶהוּ שְׁלָקָה הָעוֹלָם עַל יְדוֹ, מִדְּרַשׁ רַבִּי תַנְחוּמָא (וִירָא יד): (9) אֵיבָה. יוֹדַע תִּיהֶ הֵיכֵן הֵם, אֵלֶּא לְכַנֵּס עִמּוֹ בְּדְבָרִים, שְׁלֹא יְהֵא נִבְהַל לְהַשִּׁיב אִם יַעֲנִישָׁהוּ פְתָאוֹם (ב"ר י"ט:א), וְכֵן בְּקִין אָמַר לוֹ "אֵי הִכֹּל אַחִיךָ" (לְהֵלן ד:ט), וְכֵן בְּבִלְעָם "מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ" (בְּמִדְבָר כב:ט), לְכַנֵּס עִמָּהֶם בְּדְבָרִים, וְכֵן בְּחֻזְקָהוּ בְּשִׁלּוּחֵי מְרוֹדֵךְ בְּלֹאדֵן (יִשְׁעִית לט:ג): (יח) וְקוֹץ וְנִרְדָּר תַּצְמִיחַ לָךְ. הָאֲרִין כִּשְׁתִּזְרַעְנָה מִינֵי זְרַעִים תַּצְמִיחַ קוֹץ וְנִרְדָּר, קוֹנְדָס וְעַכְבִּיחַ וְחֵן נֶאֱכָלִין עַל יְדֵי תְּקוּן: וְאֶכְלַת אֵת עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה. וְמַה קָלְלָה הִיא זוֹ, וְהֵלֵא בְּפִרְכָּה נֶאָמַר לוֹ "הִנֵּה נִתְתִּי לָכֶם אֵת כֹּל עֵשֶׂב זֹרַע וְזֹרַע וְגוֹמַר" (לְעִיל א:כט), אֵלֶּא מַה אָמַר בְּאֵן בְּרֵאשׁ הָעֲנִין, "אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרֵךְ בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה", וְאַחַר הָעֲצָבוֹן "וְקוֹץ וְנִרְדָּר תַּצְמִיחַ לָךְ", כִּשְׁתִּזְרַעְנָה קְטַנּוּת אוֹ יְרֻקוֹת גִּנָּה, הִיא תַּצְמִיחַ לָךְ קוֹצִים וְנִרְדָּרִים וְשְׂאֵר עֵשְׂבֵי שָׂדֶה, וְעַל כֵּרְחֵךְ תֹּאכְלֶם:

Bereshit 2.20-3.21

20 וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכֹל־הַבְּהֵמָה וְלַעוֹף הַשָּׁמַיִם וְלִכְלֵ חַיַּת הַשָּׂדֶה וְלָאָדָם לֹא־מָצָא עוֹר כְּנֹגֶדוֹ: 21 וַיִּפֹּל ד' אֱלֹקִים | תְּרַדְמָה עַל־הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו וַיִּסְגֹּר בְּשָׂר תַּחְתָּנָה: 22 וַיִּבֶן ד' אֱלֹקִים | אֶת־הַצְּלַע אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבַאֶה אֶל־הָאָדָם: 23 וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הִפְעַם עֵצָם מַעֲצָמִי וּבְשָׂר מִבְּשָׂרִי לֹא־זֹאת וַיִּקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לָקַחָהּ־זֹאת: 24 עַל־כֵּן יַעֲזֹב־אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהֵיוּ לְבִשָּׂר אֶחָד: 25 וַיְהִיו שְׁנֵיהֶם עֵרוֹמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבַּשְׁשוּ: 3.1 וְהַנְּחָשׁ הִיהֶ עֵרוֹם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה ד' אֱלֹקִים וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אָף כִּי־אָמַר אֱלֹקִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגֵּן: 2 וְתֹאמַר הָאִשָּׁה אֶל־הַנְּחָשׁ מִפְּרִי עֵץ־הַגֵּן נֹאכְלָה: 3 וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגֵּן אָמַר אֱלֹקִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִנְעוּ בוֹ כֵּן תִּמָּתוּן: 4 וַיֹּאמֶר הַנְּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־מוֹת תָּמוּתוּן: 5 כִּי יָדַע אֱלֹקִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וּנְפַקְחוּ עֵינֵיכֶם וְהִייתֶם כְּאֱלֹקִים יוֹדְעֵי טוֹב וְרָע: 6 וְתֹרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכֵל וְכִי תֹאווָה־הוּא לְעֵינַיִם וְנִחְמַד הָעֵץ לְהַשְׁכִּיל וְתִקַּח מִפְּרִיו וְתֹאכַל וְתִתֵּן גַּם־לְאִשְׁהָ עִמָּה וַיֹּאכַל: 7 וְתִפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיִּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּים הֵם וַיִּתְפָּרוּ עֲלֶה תֹאנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגוֹרֹת: 8 וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל ד' אֱלֹקִים מִתְּהִלָּךְ בְּגֵן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי ד' אֱלֹקִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגֵּן: 9 וַיִּקְרָא ד' אֱלֹקִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיבָה: 10 וַיֹּאמֶר אֶת־קִלְכֶךָ שְׂמַעְתִּי בְּגֵן וַאֲיָרָא כִּי־עֵירָם אָנֹכִי וְאַחַבָּא: 11 וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לָךְ כִּי עֵירָם אָתָּה הַמִּן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֶכְל־מִמֶּנּוּ אֶכְלָתָ: 12 וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הוּא נִתְנָה־לִּי מִן־הָעֵץ וְאֶכֶל: 13 וַיֹּאמֶר ד' אֱלֹקִים לְאִשָּׁה מַה־זֹּאת עָשִׂית וְתֹאמַר הָאִשָּׁה הַנְּחָשׁ הַשִּׂיאֲנִי וְאֶכֶל: 14 וַיֹּאמֶר ד' אֱלֹקִים | אֶל־הַנְּחָשׁ כִּי עָשִׂית זֹאת אֲרוּר אַתָּה מִכֹּל־הַבְּהֵמָה וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה עַל־גִּחְוֹךְ תֵּלַךְ וְעִפְר תֹּאכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ: 15 וְאֵיבָה | אִשִּׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זֶרְעֶךָ וּבֵין זֶרְעָהּ הוּא יִשׁוּפֶךָ לְאִשׁ וְאִתָּה תִשׁוּפְנוּ עֵקֶב: 16 אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר הִרְבָּה אֲרָבָה עֲצָבוֹנְךָ וְהִרְוֵךְ בְּעֵצָב תִּלְדֵי בָנִים וְאֶל־אִישְׁךָ תִּשׁוּקְתֶךָ וְהוּא יִמְשַׁל־בְּךָ: 17 וְלָאָדָם אָמַר כִּי שְׂמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וְתֹאכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֹא־אָמַר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה הָאֲדָמָה

(21) כְּתָנוּת עוֹר. יֵשׁ דְבָרֵי אֲנֻדָּה אוֹמְרִים, הַלְקִים כְּצֹפֹרֶן
הָיָו מְדַבְּקִים עַל עוֹרָן. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, דְּבַר הַבָּא מִן הָעוֹר כְּגוֹן
צִמְרֵי הָאֲרָנְבִים שֶׁהוּא רַךְ וְחַם, וְעִשָּׂה לָהֶם כְּתָנוּת מִמּוֹנוֹ:

בְּעֵבוּרָךְ בְּעֵצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: 18 וְקוֹץ
וְדַרְדַּר תִּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֹתָם עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: 19 בְּזַעַת
אֶפְיֶיךָ תֹאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבְךָ אֶל־הָאָדָמָה כִּי מִמְּנָה
לִקְחָתָ כִּי־עֵפֶר אֶתָּה וְאֶל־עֵפֶר תָּשׁוּב: 20 וַיִּקְרָא
הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הוּא הִיְתָה אִם כָּל־חַי:
21 וַיַּעַשׂ ד' אֱלֹקִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוֹר
וַיִּלְבְּשֵׁם:

20. And Adam gave names to all cattle, and to the bird of the air, and to every beast of the field; but for Adam there was not found a help to match him. 21. And the Lord God made Adam fall into a deep sleep, and he slept; and He took one from his ribs, and closed up the flesh. 22. And the rib, which the Lord God had taken from man, made he a woman, and brought her to the man. 23. And Adam said, This is now bone of my bones, and flesh of my flesh; she shall be called Woman, because she was taken out of Man. 24. Therefore shall a man leave his father and his mother, and shall cleave to his wife; and they shall be one flesh. 25. And they were both naked, the man and his wife, and were not ashamed. 1. Now the serpent was more subtle than any beast of the field which the Lord God had made. And he said to the woman, Has God said, you shall not eat of every tree of the garden? 2. And the woman said to the serpent, We may eat of the fruit of the trees of the garden; 3. But of the fruit of the tree which is in the midst of the garden, God has said, you shall not eat of it, nor shall you touch it, lest you die. 4. And the serpent said to the woman, surely you shall not die; 5. For God knows that in the day you eat of it, then your eyes shall be opened, and you shall be as gods, knowing good and evil. 6. And when the woman saw that the tree was good for food, and that it was pleasant to the eyes, and a tree to be desired to make one wise, she took of its fruit, and ate, and gave also to her husband with her; and he ate. 7. And the eyes of them both were opened, and they knew that they were naked; and they sewed fig leaves together, and made themselves aprons. 8. And they heard the voice of the Lord God walking in the garden in the cool of the day; and Adam and his wife hid themselves from the presence of the Lord God among the trees of the garden. 9. And the Lord God called to Adam, and said to him, Where are you? 10. And he said, I heard your voice in the garden, and I was afraid, because I was naked; and I hid myself. 11. And he said, Who told you that you were naked? Have you eaten of the tree, which I commanded you that you should not eat? 12. And the man said, The woman whom you gave to be with me, she gave me of the tree, and I ate. 13. And the Lord God said to the woman, What is this that you have done? And the woman said, The serpent beguiled me, and I ate. 14. And the Lord God said to the serpent, Because you have done this, you are cursed above all cattle, and above every beast of the field; upon your belly shall you go, and dust shall you eat all the days of your life; 15. And I will put enmity between you and the woman, and between your seed and her seed; it shall bruise your head, and you shall bruise his heel. 16. To the woman he said, I will greatly multiply the pain of your child bearing; in sorrow you shall bring forth children; and your desire shall be to your husband, and he shall rule over you. 17. And to Adam he said, Because you have listened to the voice of your wife, and have eaten of the tree, of which I commanded you, saying, You shall not eat of it; cursed is the ground for your sake; in sorrow shall you eat of it all the days of your life; 18. Thorns also and thistles shall it bring forth to you; and you shall eat the herb of the field; 19. In the sweat of your face shall you eat bread, till you return to the ground; for out of it you were taken; for dust you are, and to dust shall you return. 20. And Adam called his wife's name Eve; because she was the mother of all living. 21. For Adam and for his wife the Lord God made coats of skins, and clothed them. (Genesis 2.20-3.21)